

Kela|Fpa[®]

Palveluntuottajien koulutus

23.3.2021

Omaishoitajien kuntoutuskurssi

1.3.2021- 31.12.2023, optio 2024

Kati Salonpää
Suunnittelija

Johanna Rouvinen
Projektipäällikkö

Minna Rautiainen
Suunnittelija

Kela, etuuspalvelujen lakiyksikkö
Kuntoutusryhmä

Kela, etuuspalvelujen lakiyksikkö
Kuntoutuspalvelujen ryhmä

Koulutuksen sisältö

- Valitut palveluntuottajat ja kurssien julkaiseminen
- Taustaa kurssien kehittämislle
- Etäkuntoutuksen toteuttaminen
- Omaishoitajien kuntoutuskurssi
- Laskutus ja kuntoutuspalaute
- Kysymyksiä & vastauksia

Käyttökatko asiointipalveluissa 5.11. klo 06.00-08.00 [Lisätietoja](#)

Asioi verkossa

Valitse

Laskurit

Yhteistyökumppanit / Kuntoutuspalvelut /

Kuntoutuspalvelut

Koronatilanne vaikuttaa kuntoutuspalvelujen järjestämiseen

Seuraa tiedotteita ja koostetta usein kysytyistä kysymyksistä.

Tietoa kuntoutuspalvelujen tuottajille, kuntoutukseen ohjaaville ja lähettäville tahoille sekä kaikille, jotka ovat kiinnostuneita Kelan kuntoutuspalvelujen kehittämisestä.

Palveluntuottajille >

Palvelukuvaukset >

Näin ohjaat kuntoutukseen >

Kuntoutuksen kehittäminen >

Tapahtumat ja koulutukset >

Hankinnat (Tietoa Kelasta) >

Ajankohtaista

30.10.2020

Palveluntuottajakysely Kelan vaativan lääkinällisen kuntoutuksen terapiapalveluista >

23.10.2020

Psykoterapiakeskus Vastaamo on tuottanut myös Kelan tukemaa

29.10.2020

Työllistymistä edistävän ammatillisen kuntoutuksen sopimuskauden vaihtuminen ja siihen liittyvät menettelyohjeet >

6.10.2020

OPI-kursseja voi yhdistää, jos osallistujia on vähän >

Uutiskirje terveydenhuollon ammattilaisille

Tilaa Terveystieto-uutiskirje. Saat sairausajan tukin ja kuntoutukseen liittyvät uutiset ja vinkit suoraan sähköpostiisi. Kirje ilmestyy kuukausittain.

Tilaa uutiskirje >

Palveluntuottajahaku

Kelan kuntoutuksen palveluntuottajat löydät palveluntuottajahauasta.

Hae palveluntuottajia >

Kuntoutuskurssihaku

Kelan kuntoutuksena järjestämät kurssit löydät kurssihausta!

Hae kursseja >

Kelan verkkosivut kuntoutuksen palveluntuottajille

www.kela.fi

- yhteistyökumppanit
- kuntoutuspalvelut

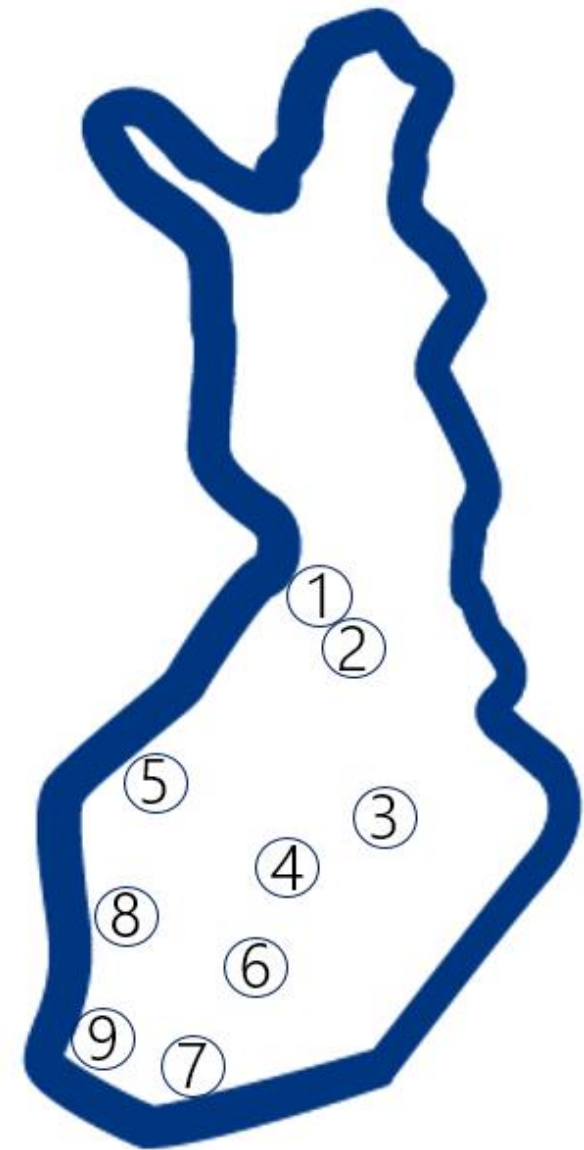
Valitut palveluntuottajat

Yleistä omaishoitajien kuntoutuskurssien hankinnasta

- Kurssit hankittu valtakunnallisesti, alueellinen painotus.
- Sopimuksen kesto 1.3.2021 – 31.12.2023, optio vuodelle 2024.
- Kuntoutus alkaa 1.5.2021.
- Hankittu vain suomenkielisenä, 39 kurssia/ vuosi.
- 3-4 kurssia/ palveluntuottaja.

Kurssien palveluntuottajat kartalla

1. KK-Verve Oy / Kuntotalo Oulu
2. Rokuan Kuntoutus Oy
3. Huoltoliitto ry / Kunnonpaikka
4. Peurunka Oy
5. Härmän Kuntoutus Oy / Härmän Kuntokeskus
6. KK-Verve Oy / Verve Lahti
7. Kuopion ja Lohjan kylpylät Oy / Karjalohjan Kuntoutumiskeskus
8. Kankaanpään Kangaspolku Oy / Kuntoutuskeskus Kankaanpää
9. SunbornSaga Oy / Kuntoutuskeskus Ruissalo, Ruissalon kylpylä
Sunborn Saga Oy / Kuntoutuskeskus Ruissalo, Naantalin toimipiste

Kurssien julkaiseminen

- Omaishoitajien kuntoutuskurssien tiedot on julkaistu 25.2.2021 ja ne näkyvät Kelan kuntoutuskurssihaussa
 - www.kela.fi/kuntoutuskurssihaku
 - Kaikki omaishoitajien kuntoutuskurssit löytyvät kurssihausta käyttämällä hakusanaa "omaishoitajat+kuntoutuskurssi"
 - Tarkistakaa 31.3.2021 mennessä, että kurssienne tiedot (aikataulut ja yhteyshenkilöt) ovat oikein
- Mahdolliset aikatauluja ja yhteyshenkilöitä koskevat muutokset tulee tehdä suoraan kurssin tietoihin ekstranetissä.

Taustaa kurssien kehittämiselle

Tutkimuksia

Kuntoutuksesta tukea omaishoitajien arkeen - Implementaatiotutkimus omaishoitajien uudistuvien kuntoutuskurssien toteutuksesta, hyödyistä ja vaikutuksista. Shemeikka, R., Pitkänen, S., Saarinen, T., Vuorento, M. 2019. Kelan työpapereita 152. [Linkki tutkimukseen \(helda.helsinki.fi\)](https://helda.helsinki.fi)

- Kuntoutussäätiö toteutti vuosina 2017–2019 tutkimuksen omaishoitajien kuntoutuskursseista. Tutkimuksen tavoitteena oli saada tietoa omaishoitajien uusimuotoisten kuntoutuskurssien toteutumisesta sekä kuntoutuksen vaikutuksista ja kuntoutujien kokemista hyödyistä.

“EITÄÄ HULLUMPI OLE” Yli 60-vuotiaiden omaishoitajien etäkuntoutuksen vaikuttavuus ja kuntoutujien kokemukset. Pakkala, I., Lappalainen, P., Nikander, R. Teoksessa: Kokemuksia etäkuntoutuksesta. Kelan etäkuntoutushankkeen tuloksia. Toim. Salminen, A-L., Hiekkala, S. 2019. [Linkki teokseen \(helda.helsinki.fi\)](https://helda.helsinki.fi)

- Hankkeen tavoitteena oli tutkia verkkopohjaisen, hyväksymis- ja omistautumisterapiamenetelmiin perustuvan etäkuntoutusohjelman vaikutuksia yli 60-vuotiaiden omaishoitajien psyykkiseen hyvinvointiin.
- Tuloksena saatiin OmaPolku- verkkokuntoutuksen sisällöt

Etäkuntoutuksen toteuttaminen

Johanna Rouvinen
Etäkuntoutus-hankkeen
hankepäällikkö

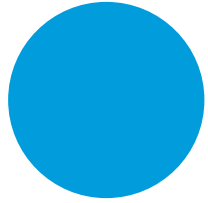
Etäkuntoutus

Moniammatillista ja tavoitteellista, kuten kasvokkain toteutuva kuntoutus.

Toteutetaan verkkoyhteyden välityksellä reaaliaikaisena (esimerkiksi kuvapuhelu) tai ajasta riippumattomana (esimerkiksi verkkokuntoutus).

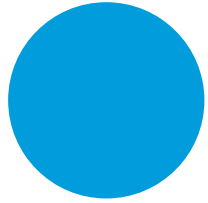
Omaishoitajien kuntoutuskurssilla etäkuntoutus on ajasta riippumatonta.

Miksi etäkuntoutus?

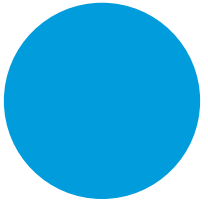
Mahdollisuudet

- Yhteiskunnan ja asiakkaiden tarpeisiin vastaaminen
- Kuntoutuksen nivominen arkeen
- Tuloksellinen ja motivoiva kuntoutusmuoto

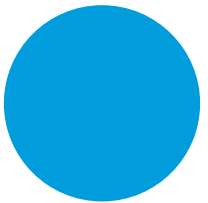
Sovellettavuus

- Voidaan soveltaa lähes kaikille asiakkaille, mutta soveltuvuus tulee arvioida yksilöllisesti.
- Ei selkeitä poissulkukriteereitä.
- Sopii moneen erilaiseen kuntoutukseen

Edellytykset

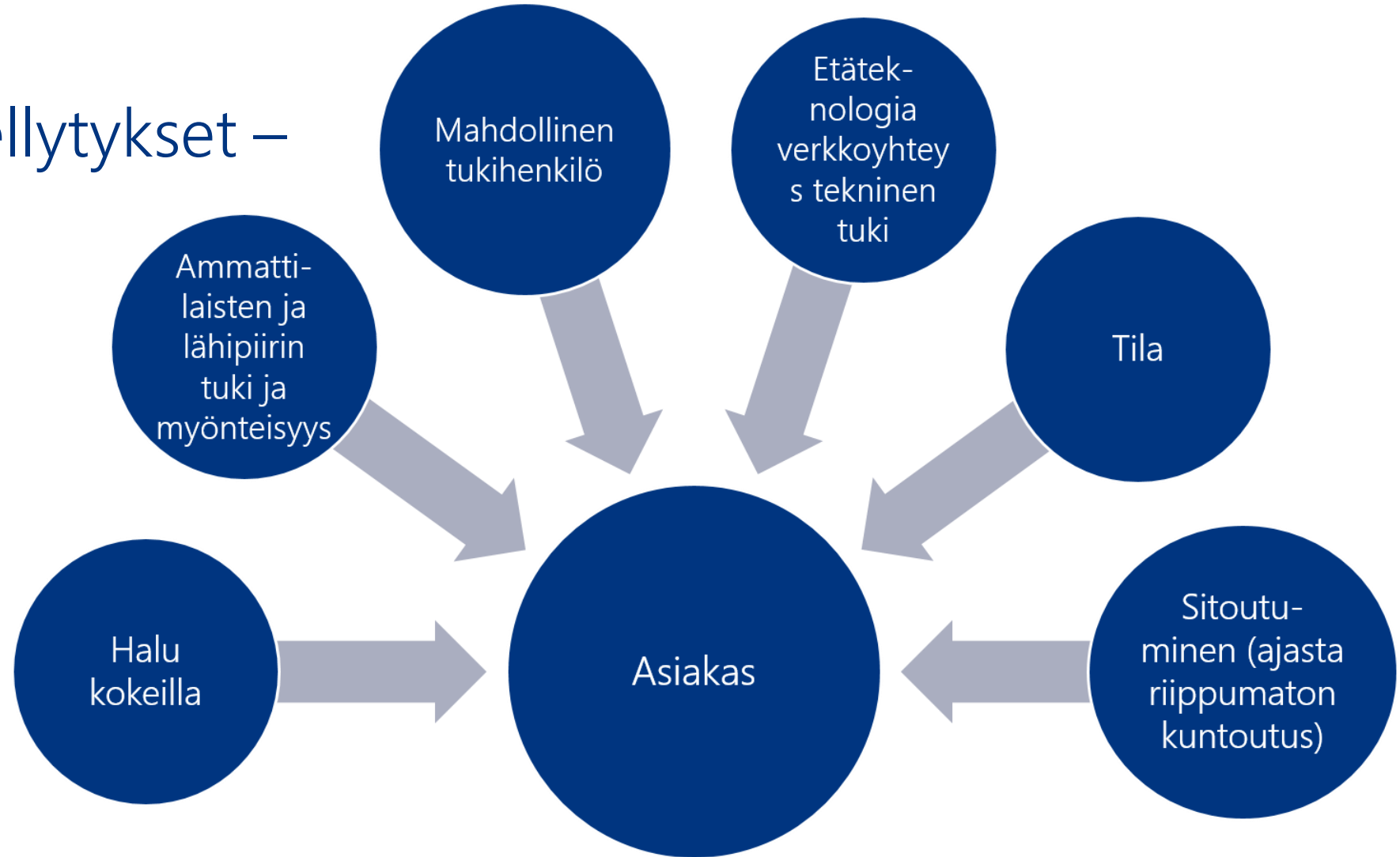
- Asiakkaan edellytykset
- Ammatilaisen edellytykset

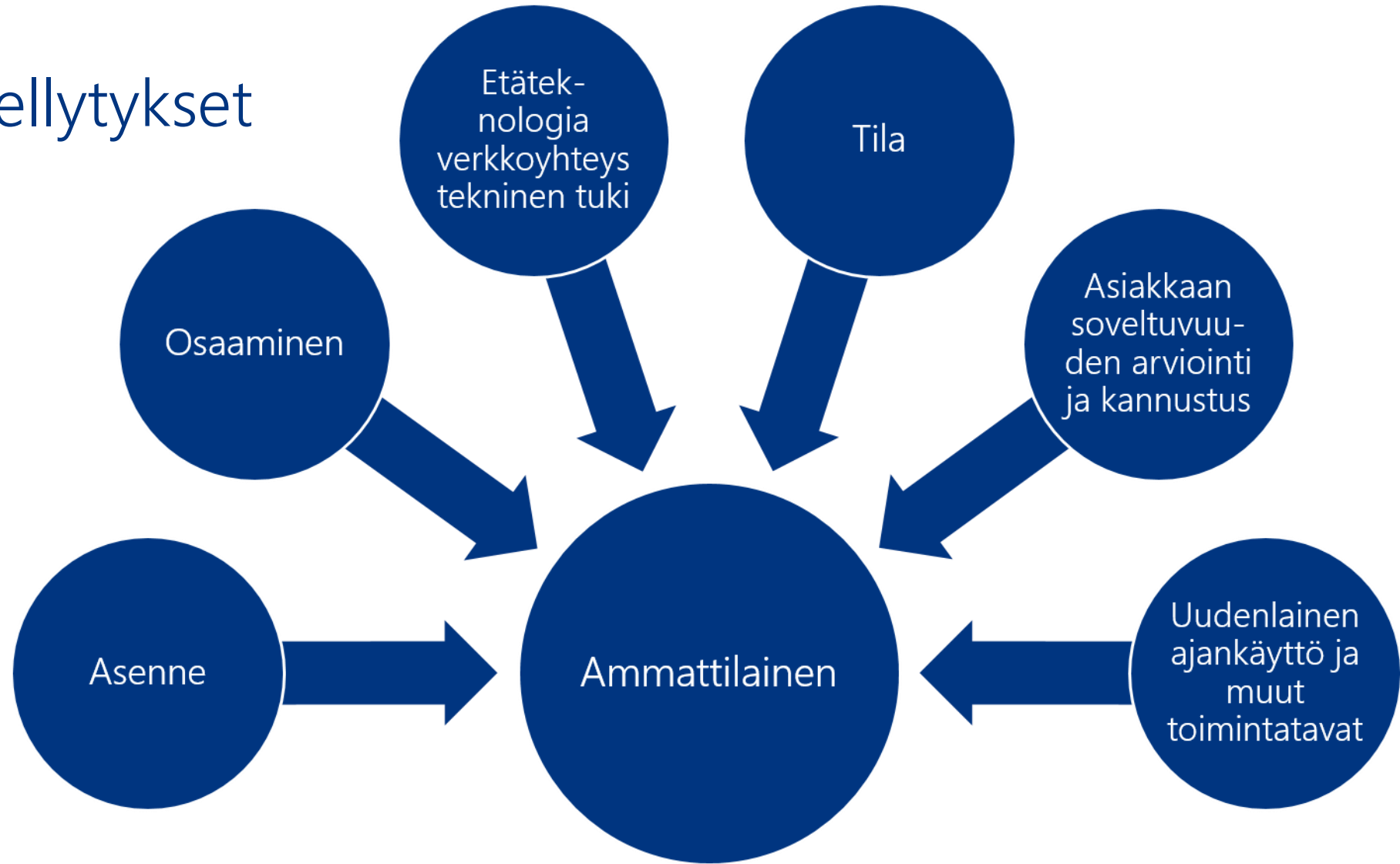
Tulevaisuus

- Yhdistelmämallina toteutuvat kuntoutuspalvelut
- Uusien etäkuntoutusmallien kokeilu ja kehitys
- Tutkimus ja seuranta
- Esim. robotiikka, virtuaalitodellisuus ja laajennettu todellisuus

Etäkuntoutuksen toteuttamisen edellytykset – asiakas

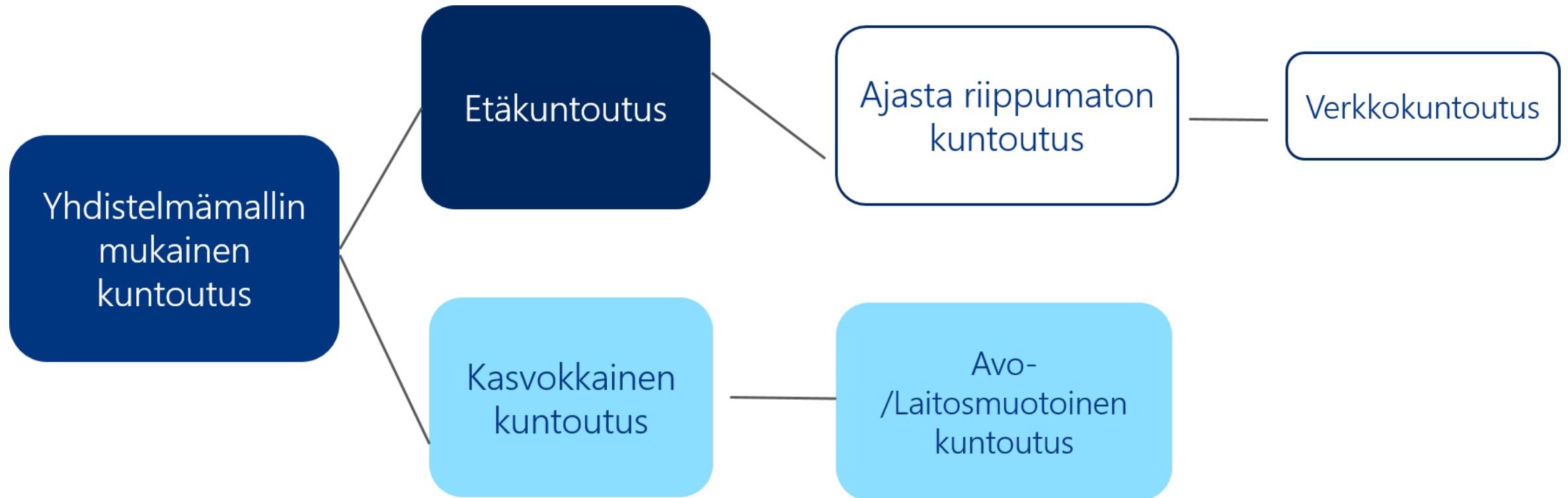
Etäkuntoutuksen toteuttamisen edellytykset –ammattilainen

Yhdistelmämallina toteutuvat kuntoutuspalvelut
1.5.2021 alkaen

Yhdistelmämalli =
kasvokkainen kuntoutus ja etäkuntoutus

Yhdistelmämallin mukainen omaishoitajien kurssi

Verkkokuntoutuksen toteuttaminen - huomioitavaa

Asiakas etenee verkkokuntoutuksessa pääosin omatoimisesti

- esimerkiksi erilaiset tehtävät, kyselyt ja harjoitukset.

Moniammatillinen tiimi ohjaa ja seuraa asiakkaan etenemistä

- palautteen antaminen
- asiakkaalle soveltuvan sisällön lisääminen verkkoympäristöön.

Verkkokuntoutus sisältää vuorovaikutusta verkossa asiakkaan ja muiden samaan kuntoutuspalveluun osallistuvien asiakkaiden kesken

- Moniammatillinen tiimi ohjaa ja seuraa ryhmän verkossa käymiä keskusteluja.

Ajasta riippumaton asiakkaan ohjaus

- Koostuu useista lyhyistä ohjaustilanteista, esimerkiksi
 - asiakkaalle annettu palaute tehdyistä tehtävistä ja harjoituksista
 - sisällön lisääminen alustalle
 - ryhmäkeskustelujen ohjaus ja seuranta
- Asiakkaan tarve määrittelee, kuka moniammatillisen tiimin jäsen ohjauksen kulloinkin toteuttaa (yksi ammattihenkilö kerrallaan)
- Ajasta riippumaton ohjaus = palveluntuottaja voi valita, milloin ohjauksen toteuttaa

OMAPolku- verkkokuntoutuksen sisältökokonaisuus 1/4

- Omaishoitajien kuntoutuskurssin verkkokuntoutus toteutuu OMAPolku-verkkokuntoutuksen sisältökokonaisuuden mukaisesti
- Gero Center oy:n ja Jyväskylän yliopisto ovat tehneet OMAPolku-sisältökokonaisuuden osana Omaishoitajien psyykkisen hyvinvoinnin edistäminen verkkopohjaisen etäkuntoutusintervention avulla-projektia
- Perustuu hyväksymis- ja omistautumisterapiaan
- OMAPolku lisäsi omaishoitajien psyykkistä hyvinvointia (enemmän kuin laituskuntoutus tai omaishoitoyhdistysten toiminta)

OMApolku- verkkokuntoutuksen sisältökokonaisuus 2/4

- Kiinnitetty erityistä huomiota ohjelman helppokäyttöisyyteen ja käyttäjäystävällisyyteen (nimenomaan ikääntyneet omaishoitajat)
- Projektin aikana verkkokuntoutukseen osallistui n. 60 omaishoitajaa, joista 2 keskeytti teknisten haasteiden vuoksi
- Osallistujat eivät kokeneet suurempia haasteita teknologian suhteen, joidenkin asenne tietokoneisiin muuttui myönteisemmäksi
- 83 % omaishoitajista kävi läpi kaiken verkkokuntoutuksen sisällön

OMApolku- verkkokuntoutuksen sisältökokonaisuus 3/4

- OMApolku koostuu kuudesta etapista ja se sisältää luettavaa materiaalia, pohdintatehtäviä, kokemuksellisia harjoituksia ja videoita.
- Asiakas voi halutessaan osallistua myös verkossa tapahtuvaan keskusteluun ja pitää kokemuksistaan päiväkirjaa
- Kuntoutus osana arkea, mahdollisuus vertaistukeen
 - Lähes 70 % mielestä OMApolku auttoi heitä tulemaan paremmin toimeen arkielämän pulmien kanssa

OMApolku-verkkokuntoutuksen sisältökokonaisuus 4/4

- OMApolku sisällöt ovat ladattavissa Kelan verkkokoulussa: [Kelan verkkokoulu: Kirjaudu sivustoon](#)
- Tarvitset kirjautumiseen käyttäjätunnuksen ja salasanan, jotka saat luotua itse ko. linkin kautta
- Verkkokoulussa on OMApolun
 - tekstit, joissa on myös ohjeita palveluntuottajille sisällön viemiseksi alustalle
 - videot
 - äänitteet

Etäkuntoutus osaksi kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja - käytännön asioita 1/2

Tietoturva

- täsmällinen lainsäädäntö puuttuu, Valviran ohjeistuksen lisäksi suositus suojatusta yhteydestä ja vahvasta tunnistautumisesta
- huomioitava suojatun yhteyden lisäksi tietojen tallentuminen esim. pilvipalveluun
- palveluntuottajan vastuulla.

Sovellukset/alustat

- palveluntuottaja valitsee alustan/sovelluksen
- Kela määritellyt, mitä alustalta/sovellukselta edellytetään (erityisesti verkkokuntoutuksen toteuttamisessa)
- suosituslista Kelan verkkosivulla.

Etäkuntoutus osaksi kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseja - käytännön asioita 2/2

Asiakkaiden valmiudet etäkuntoutukseen (soveltuu useimmille)

- ei ole vaihtoehtoista tapaa osallistua ko. palveluihin
- kannustus ja rohkaiseminen

Asiakkaiden laitteet

- palveluntuottaja varautuu lainaamaan verkkoyhteydellä varustetut laitteet niille asiakkaille, joilla ei ole käytössään laitteita etäkuntoutukseen osallistumiseksi

Saavutettavuus (verkkokuntoutuksen sisällöt ja käytettävät alustat/sovellukset)

- Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta 306/2019

Kilpailutuksen aikainen kysymys kuntoutuajan valmiuksista ja motivaatiosta etäkuntoutukseen osallistumiseen

Kysymys:

Huomioiko Kela jo kuntoutuspäätöksiä tehdessään, että valituilla kuntoutujilla on valmiudet ja motivaatio etäkuntoutukseen? Omaishoitajissa on paljon ikäihmisiä, joilla ei ole kokemusta älylaitteiden käytöstä missään muodossa, saati nettiyhteyttä. Entä, jos etäjaksolla tulee kuitenkin kotiympäristössä ongelmia, eikä etäkuntoutus palvelunkuvauksen osoittamalla tavalla onnistu? Viiden vrk:n kuntoutusjakso on todella lyhyt aika perehtyä etäkuntoutukseen, jos kuntoutujalla ei ole mitään aiempaa kokemusta edes verkkopankin käytöstä.

Vastaus:

Kela pyrkii markkinoinnin ja tiedottamisen avulla varmistamaan, että asiakas tietää jo hakuvaiheessa, että kurssilla on etäkuntoutusta. Vakuutuspiirien etuuskäsittelijöitä on koulutettu ja käsittelyvaiheessa pyritään varmistamaan, että asiakas on tietoinen etäkuntoutuksesta. Ennakkoyhteydenotossa palveluntuottaja vielä varmistaa, että asiakas on kiinnostunut etäkuntoutukseen osallistumisesta. Palveluntuottaja myös rohkaisee ja kannustaa etäkuntoutukseen osallistumiseen. Mikäli asiakkaalla tulee etäkuntoutusjakson aikana, ensisijaisesti palveluntuottaja pyrkii ratkomaan ongelmat etätuen avulla.

Ennakkokysymys verkkokuntoutukseen osallistumisesta

Kysymys:

Miten Kela suhtautuu, jos asiakas ei halua osallistua/hänellä ei ole tietoteknisiä taitoja/ ei halua olla aktiivinen etäjaksolla, mutta kuitenkin osallistuu tuohon 5+5 läsnäjaksoihin... siis onko mahdollista osallistua lähipäiviin ilman etäkuntoutusjaksoa

Vastaus:

Lähtökohtaisesti asiakas on tietoinen että kurssissa on etäkuntoutusta ja on sitoutunut siihen osallistumaan. Etäkuntoutuksen tulisi olla tiivis osa kuntoutuskokonaisuutta, eli verkkokuntoutuksen sisällöt tukevat laitosjaksojen toteutusta. Asiakas osallistuu kuntoutukseen palvelukuvauksen mukaisesti, mikäli näin ei toteudu, tulee olla Kelaan yhteydessä. Taustalla ajatus, että kurssille ei hae asiakkaita, jotka eivät halua osallistua/olla aktiivisia verkkokuntoutuksessa.

Omaishoitajien kuntoutuskurssi

Palvelukuvauksen päivitys 28.1.2021

- Lukuun 12.1.1 on tehty lisäys ja se on merkitty sinisellä värillä.
 - COPE–indeksi aloitus ja päätösjaksolla (tuloksia ei raportoida Kelan kuntoutuksen hyödyn arviointiin)
- Kohdasta 8.3.1 on poistettu maininta, että yhteydenoton toteuttavalla omaohjaajalla tulee olla terveydenhuollon koulutus
 - Ota asiakkaaseen yhteyttä noin 3 viikkoa ennen kuntoutuksen alkamista puhelimitse tai kuvapuheluna. Yhteydenoton toteuttaa asiakkaan tuleva omaohjaaja, ~~jolla on terveydenhuollon koulutus.~~

Omaishoitajien kuntoutuskurssi | 1/2

Kohderyhmä:

- Aikuista läheistään tai erityislasta/nuorta **päivittäin hoitava tai avustava** yli 18-vuotias **omaishoitaja**, joka on työelämässä, opiskelemassa tai eläkkeellä.
- Asiakkaan arjen toiminnoista suoriutuminen tai osallisuus on **alentunut tai vaarassa alentua** omaishoitajuudesta aiheutuvat kuormituksen vuoksi
- Asiakkaalla on **uupumisoireita tai uupumista**, jotka uhkaavat omaishoitajana jatkamista
- Kurssille hakeminen **ei edellytä kunnan kanssa laadittua omaishoitosopimusta**

Kurssit kohdennetaan:

- omaishoitajille, jotka hoitavat **aikuista omaistaan tai läheistään** päivittäin
- omaishoitajille, jotka hoitavat **alle 18 –vuotiasta erityislastaan tai –nuortaan** päivittäin.

Omaishoitajien kuntoutuskurssi | 2/2

Toteutus

- Kuntoutus toteutetaan ryhmäkuntoutuksena, jossa huomioidaan jokaisen kuntoutujan yksilöllinen kuntoutustarve ja -tavoite.
- Kurssin osallistujamäärä on **10 kuntoutujaa**. Omaishoitaja osallistuu kuntoutukseen yksin, ilman omaishoidettavaa läheistään.
- Jos kuntoutusprosessin aikana tapahtuu olennainen muutos omaishoidettavan läheisen tilanteessa, **palveluntuottaja keskustelee asiakkaan** kanssa kuntoutuksen jatkamisen vaihtoehtoista ja on tarvittaessa yhteydessä Kelaan.

Muuttuneet asiat | 1/2

- Asiakkaan kuntoutushakemuksen ratkaisemiseen **ei tarvita lääkärinlausuntoa, eikä liitteitä** vuodesta 2021 alkaen.
- Asiakkaalle voi kertoa, että **saatuaan kuntoutuspäätöksen hän voi pyytää hoitavalta taholta hoitokertomuskopion**, jonka hän tarvitsee **mennessään kuntoutukseen**.
 - **Palveluntuottaja voi myös kuntoutuksen aikana pyytää kirjallisen luvan Kanta-asioinnin terveystietoihin, jos se on asiakkaan kuntoutuksen toteutuksen kannalta tärkeää.**
- Kotikunnan toimijoiden laatimaa **selvitystä/kuvausta omaishoitajan ja omaisen kotona selviytymisestä ei enää vaadita** kurssia haettaessa.

Muuttuneet asiat | 2/2

- Kelassa kuntoutuspäätös tehdään asiakkaan hakemuksessa ilmoittaman **kuntoutustarpeen ja haastattelun perusteella**.
 - Hakemuslomakkeeseen KU 132 on tehty tarkennuksia omaishoitajien kurssien osalta.
 - Asiakkaan suostumuksella asiakashaastattelun kirjauksen voi lähettää palveluntuottajalle kuntoutuksen toteuttamista varten.
- Kuntoutus toteutetaan **kuntoutuslaitoksessa toteutettavan kasvokkaisen kuntoutuksen (2 x 5vrk) sekä etäkuntoutuksen (12 viikkoa) yhdistelmänä**.

Kurssin toteuttaminen - nostoja palvelukuvauksista

Omaishoitajien kuntoutuskurssin rakenne: kasvokkaisen kuntoutuksen ja etäkuntoutuksen yhdistelmä

Kokonaiskesto 8 kk

Ennako-yhteydenotto	Avo-/laitos-kuntoutus 5 vrk	Etäkuntoutusjakso 12 viikkoa	Avo-/laitos-kuntoutus 5 vrk	Seuranta-yhteydenotto
---------------------	--------------------------------	---------------------------------	--------------------------------	-----------------------

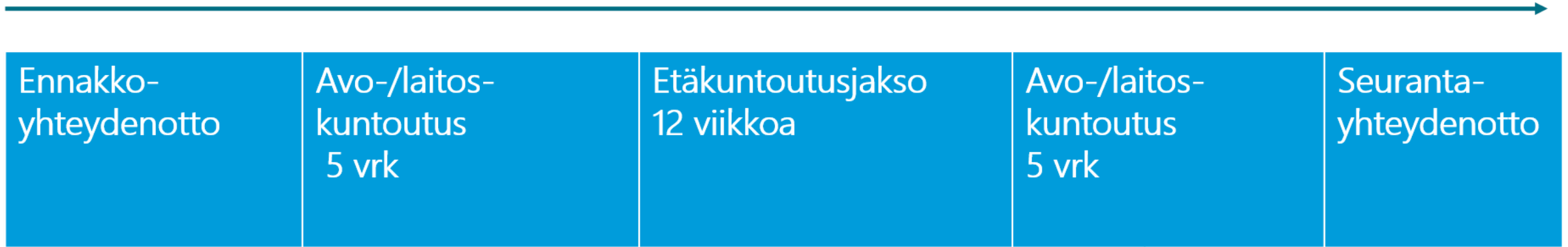
12 viikon etäkuntoutusjakso sisältää:

- verkkokuntoutusta koko etäkuntoutusjakson ajan (OMApolku-verkkokuntoutus)
 - =ajasta ja paikasta riippumatonta, verkossa toteutuvaa ja palveluntuottajan ohjaamaa kuntoutusta.
- ajasta riippumatonta asiakkaan ohjausta vähintään 10 tuntia.
 - verkkoympäristössä toteutuvaa moniammatillisen tiimin toteuttamaa asiakkaan ohjausta ja seuranta
 - esim. palautteen antamista asiakkaan tekemistä harjoituksista tai tehtävistä ja suojattua yksilöllistä viestintää verkossa asiakkaan kanssa.

Omaishoitajien kuntoutuskurssin verkkokuntoutus ei sisällä kuvapuheluita tai etäkuntoutuspäiviä.

Omaishoitajien kuntoutuskurssi ja kuntoutusraha

Kokonaiskesto 8 kk

Kuntoutusrahaa voi saada myöntämisedellytysten täytyessä:

- avo-/laitoskuntoutusjakso (2 x 5 vrk).

Henkilöstö 1/2

Moniammatillinen tiimi:

- **Erikoislääkäri**, jonka erikoistumisala on yleislääketiede, geriatria, neurologia, sisätaudit tai fysiatria
- 3 pakollista ammattihenkilöä
- **Vähintään 3** valinnaista ammattihenkilöä

Lisäksi asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan **muuta ammattihenkilöstöä ja avustavaa henkilöstöä**

Palveluvastaava

Henkilöstö, pakolliset ammattihenkilöt

Valitse moniammatilliseen tiimiin **kolme**, joiden ammattiala on

- sairaanhoitaja AMK **tai** terveydenhoitaja AMK
- fysioterapeutti AMK
- sosiaalityöntekijä **tai** sosionomi AMK **tai** kuntoutuksen ohjaaja AMK **tai** yhteiskuntatieteiden maisteri (pääaineena kuntoutustiede).
- **1 pakollisista ammattihenkilöistä** toimii asiakkaan **omaohjaajana** ja **yhteyshenkilönä**.

Henkilöstö, valinnaiset ammattihenkilöt

Valitse moniammatilliseen tiimiin vähintään **kolme**, joiden ammattiala on

- psykologi
- toimintaterapeutti AMK
- seksuaaliterapeutti
- ravitsemusterapeutti
- liikunnanohjaaja

Henkilöstön osallistuminen asiakkaan kuntoutukseen 1/2

Kela ei enää määrittele henkilöstön käyttöön liittyviä tuntimääriä

- Palvelukuvauksen mukaan kuntoutus sisältää:
 - asiakkaan **yksilölliset haastattelut**, tarvittavat **tapaamiset**, verkkokuntoutuksen, **väliarvioinnin** sekä **loppukeskustelun** moniammatilliseen tiimiin kuuluvien omaohjaajan, tarvittavien asiantuntijoiden ja lääkärin kanssa
 - **erilliset** asiakkaan ja moniammatilliseen tiimiin kuuluvan ammattihenkilön väliset tapaamiset siten kuin asiakkaan **yksilöllinen tarve ja tilanne sitä vaatii**
 - **yhteistyön asiakkaan arjen toimijoiden kanssa** asiakkaan tilanteen ja tarpeen mukaan.
 - Palveluntuottaja kartoittaa asiakkaan arjen toimijat ja ottaa näihin yhteyttä asiakkaan kanssa

Henkilöstön osallistuminen asiakkaan kuntoutukseen 2/2

Asiakkaalle järjestetään:

- Kuntoutuksen alussa **aloituspalaveri** (1.jakso, kahden ensimmäisen päivän aikana) johon osallistuu yhdessä tai erikseen:
 - omaohjaaja
 - erikoislääkäri
 - lisäksi tarvittaessa asiakkaan tilanteessa tarpeenmukainen asiantuntija
- Ensimmäisen kuntoutusjakson lopussa **väliarvio**, johon osallistuu:
 - omaohjaaja
 - tarvittaessa myös muita moniammatillisen tiimin jäseniä
- Toisen kuntoutusjakson lopussa **loppupalaveri**, johon osallistuu:
 - omaohjaaja
 - tarvittaessa asiakkaan tarpeen mukaan muu moniammatillisen tiimin jäsen

Asiakkaiden vähimmäismäärä ja kurssin siirtäminen

- Omaishoitajien parikurssilla vähimmäismäärä kurssin aloittamiseksi on **7 asiakasta**
 - Jos osallistujia vähimmäismäärää vähemmän, voi kurssin siirtää alkamaan myöhemmin samana vuonna.
 - Palveluntuottaja tekee muutokset itse viemällä kurssin uuden aikataulutiedon suoraan Kelan kurssijärjestelmään.
- Palveluntuottajan harkinnan mukaan kurssin voi toteuttaa, jos **vähintään 3** asiakasta osallistuu.

Kurssin peruminen

- Jos kurssille on tulossa **0 asiakasta**, kurssin voi perua **aikaisintaan 2 kuukautta** ja **viimeistään 2-3 viikkoa** ennen kurssin alkamista
- Kurssin voi perua **aikaisintaan 3 viikkoa** ennen kurssin alkamista jos kurssille on **tehty päätöksiä lähelle vähimmäismäärää**, jolla kurssi tulee toteuttaa.
- **Palveluntuottaja ilmoittaa kurssin perumisesta Kelan viranomaislinjalle, asiakkaille sekä kuntoutuspalvelujen ryhmälle.**

Kuntoutuksen hyödyn arviointi ja raportointi

Mitä on kuntoutuksen hyödyn arviointi ja raportointi?

- Mittareilla kerättävää tietoa kuntoutujan kokemasta **elämänlaadusta, masennusoireista ja työkyvystä** kuntoutuksen alussa ja lopussa sekä kuntoutuksen tavoitteiden toteutumisesta.
- Palveluntuottajan arvioi lisäksi kuntoutuksen **oikea-aikaisuutta** kuntoutujan työ- tai opiskelukyvyn tai yleisen toimintakyvyn näkökulmasta sekä sen kuntoutujalle tuottamaa **hyötyä**.
- Kuntoutuksen hyödyn raportoinnissa kerätään myös rekistereistä seurantatietoa kuntoutujan elämäntilanteesta ennen kuntoutusta ja sen jälkeen.

Kuntoutuksen hyödyn arviointi omaishoitajien kuntoutuskursseilla

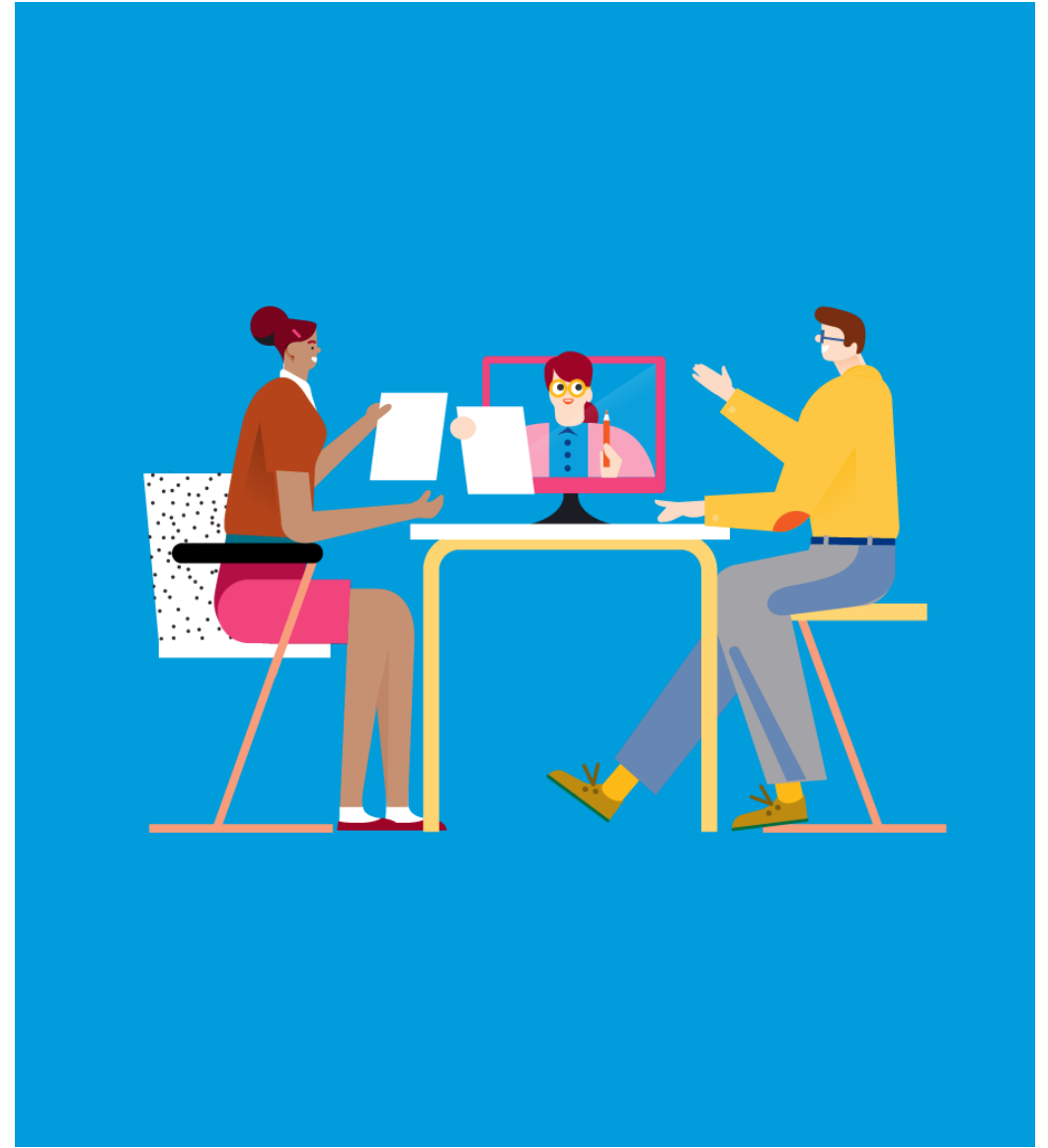
- Kelalle toimitetaan seuraavat kuntoutuksen hyödyn seurantatiedot:
 - **GAS-menetelmä** (Tavoitteet asetetaan kuntoutuksen alussa ja niiden toteutumisen arviointi ja raportointi Kelaan tehdään kuntoutuksen lopussa.)
 - **Elämänlaatumittari: WHOQOL-BREF** (Kyselylomake täytetään ja raportoidaan kuntoutuksen alussa ja lopussa.)
 - **Masennusoireiden vakavuusaste: BDI-21** (Beck Depression Inventory), väestötutkimukseen soveltuva versio. (Kyselylomake täytetään ja raportoidaan kuntoutuksen alussa ja lopussa.)
- Kuntoutuksen lopun mittaukset toteutetaan ja raportoidaan Kelaan vain, jos edellisestä arvioinnista on kulunut yli kolme kuukautta.

Kuntoutuksen hyödyn arviointi ja raportointi – palveluntuottajan tehtävät

1. Ilmoita organisaatiosi hyödyn arvioinnin ja raportoinnin yhteyshenkilö Kelaan osoitteeseen **tulos(at)kela.fi**, jos yhteyshenkilöä ei vielä ole.
2. Pyydä kuntoutujalta suostumus kuntoutuksen hyödyn raportointiin ja lähetä allekirjoitettu suostumuslomake Kelan vakuutuspiirin skannauskeskukseen (Kela, PL 10, 00056 KELA)
 - Suostumusta pyydetään lomakkeella [Suostumuslomake KU5](#)
3. Toteuta kuntoutuksen aikana palvelukuvauksessa määritellyt hyödyn arvioinnin mittaukset.
4. Toimita kunkin vuoden aikana toteutetut arviointimittaukset raportointivuoden tietojen toimittamisen määräaikaan mennessä Kelaan "Kuntoutuksen tuloksellisuuden seurannan" -käyttöliittymän avulla.

Lisätietoja ja apua ongelmiin

- Onko sinulla kysyttävää kuntoutuksen hyödyn arvioinnista tai tietojen toimittamisesta? Ota yhteyttä **tulos(at)kela.fi!**
- Ohjeita ja koulutusvideoita tietojen toimittamiseen löydät osoitteesta www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut-ohjeita-palveluntuottajille-kuntoutuksen-hyodyn-arvioiminen-tietojen-kerääminen-ja-luovuttaminen
- Julkaistut kuntoutuksen hyödyn arvioinnin raportit löydät osoitteesta www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut-ohjeita-palveluntuottajille-kuntoutuksen-hyodyn-arvioiminen

Kuntoutuksen hyödyn arviointi

- Lisätietoja kuntoutuksen hyödyn arvioinnista ja raportoinnista löytyy palvelukuvauksen yleisestä osasta sekä Kela.fi yhteistyökumppaneille suunnatuilta verkkosivuilta muun muassa kohdista kuntoutuksen hyödyn arvioiminen sekä tietojen kerääminen ja toimittaminen -otsikoiden alta.

Muut mittarit

Pakolliset käytettävät mittarit

- COPE-indeksi aloitus- ja päätösjaksolla (ei kuulu hyödyn arviointiin)
 - Tuloksia hyödynnetään muodostettaessa käsitystä, miten omaishoitaja itse kokee tilanteensa ja varmistettaessa, onko omaishoitajalla tarpeita joillakin osa-alueilla.

Vapaaehtoiset käytettävät mittarit fyysisen toimintakyvyn mittaamiseen

Aloitus- ja päätösjaksolla

- 6 minuutin kävelytesti **tai**
- Tuolilta nousu -testi

Kurssien markkinointi

- Palveluntuottaja vastaa kuntoutuspalveluidensa markkinoinnista, on aktiivinen tiedottaja ja järjestää yhteistyötapaamisia alueellisille ja valtakunnallisille sidosryhmilleen.
- Kela **tiedottaa** kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskursseista oman viestintäsuunnitelmansa mukaan ja palveluntuottaja **markkinoi** järjestämiään Kelan kuntoutuspalveluja omilla viestintäkanavillaan.
- Kela.fi verkkosivujen henkilöasiakkaiden sivuja on päivitetty kuntoutus- ja sopeutumisvalmennuskurssien osalta. Kevään ja kesän aikana kurssien sivuilla julkaistaan myös kurssikohtaiset esitteet pdf-muodossa.

Etä- ja verkkokuntoutuksen kustannusten laskutus

Kati Salonpää
suunnittelija
kuntoutusryhmä

Täytä hakemus huolellisesti ja varmista, että kaikki tarvittavat liitteet ovat mukana.
Jos tarvitsemme lisätietoja, otamme sinuun yhteyttä.
Olmitta hakemuksen ja sen liitteet postitse
Kela/Postiosoitteet

Lomakkeet

- Palveluntuottaja käyttää laskutuksessa Kelan laskutuslomakkeita (tilityslomake KU 206 ja laskulomake KU 201).
- Palveluntuottaja ei voi käyttää laskutuksessa omia lomakkeitaan.
- Lomake löytyy pdf- muodossa www.kela.fi – yhteistyökumppanit - lomakkeet

The image shows two screenshots of Kela forms. The left screenshot is the 'Tilityslomake KU 206' (Invoice form KU 206), which is used for reporting costs. It includes fields for 'Kuntoutuksen alku' (start of rehabilitation), 'Kuntoutuksen loppu' (end of rehabilitation), 'Kuntoutuksen sisältö' (content of rehabilitation), and 'Kuntoutuksen kustannus' (cost of rehabilitation). The right screenshot is the 'Laskulomake KU 201' (Invoice form KU 201), which is used for invoicing. It includes fields for 'Kuntoutuksen alku' (start of rehabilitation), 'Kuntoutuksen loppu' (end of rehabilitation), and a table for 'Kuntoutuksen sisältö' (content of rehabilitation) with columns for 'Ajalla' (on days), 'Aikana' (for hours), 'Käyttyä' (used), and 'Yhteensä' (total). Both forms have a 'Tulosta' (Print) button at the bottom.

Yleisiä laskutusohjeita

- Laskutuksen yleisiä edellytyksiä ohjaavat Laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista 566/2005, sopimus ja palvelukuvaus
- Palveluntuottaja on tarjouksessaan määritellyt kuntoutuspalveluiden hinnat, jotka Kela on hyväksynyt ja sopimuksella vahvistanut. Hyväksytyt hinnat sisältävät kaikki kuntoutuksesta ja sopimuksen mukaisesta palvelusta aiheutuvat kustannukset
- Laskutuksessa käytetään sopimuksen liitteen 1 mukaisia hintalajeja sekä hintoja

Etä- ja verkkokuntoutus

- Palveluntuottajan on palvelukuvauksen mukaisesti järjestettävä kuntoutujan käyttöön verkkokuntoutuksessa tarvittavat laitteet (esim. tietokoneet sekä tarvittaessa lisämikrofonit ja web-kamerat)
 - Kela ei korvaa palveluntuottajalle laitteista erillistä hintaa. Laitteet sisältyvät tarjottuun verkkokuntoutuksen hintaan
 - Palveluntuottaja ei myöskään saa periä asiakkaalta maksua verkkokuntoutukseen tarvittavien laitteiden käytöstä

Kurssin hinnat ja maksaminen

- Palveluntuottaja on tarjonnut asiakkaan laitospuotoisen jakson **vuorokausihinnan**, josta on laskettu avomuotoisen jakson vuorokausihinta
 - Vuorokausi, laitospuotoinen, asiakas, aikuinen
 - Vuorokausi, avomuotoinen, asiakas, aikuinen
 - Huom! Vuorokausihinnat sisältävät kuntoutuksen, ravinnon ja majoituksen osuuden
- Lisäksi on Kelan määrittelemät kiinteät hinnat
 - yhteydenotolle, kuntoutuspalauteiden käännöskustannuksille (saame, ruotsi, jos yksittäinen asiakas suomenkielisten kurssilla) sekä kuntoutusta edeltävän päivän puhelinpäivystykselle ja valvonnalle

Etä- ja verkkokuntoutuksen hinta ja maksaminen 1/2

- Asiakkaan kuntoutuspäivän vuorokausihinnan lisäksi palveluntuottaja on tarjonnut **asiakkaan etäkuntoutuksena toteutettavan verkkokuntoutuksen kokonaishinnan** (koko verkkokuntoutusjaksosta)
- Tästä hinnasta on laskettu lisäksi **verkkokuntoutuksen jaksotettu hinta**.
- Verkkokuntoutuksen kokonaishinta on omaishoitajien kursseissa jaksotettu kolmeen osaan, kun verkkokuntoutus laskutetaan useammassa erässä
 - Hintalaji: verkkokuntoutus jaksotettu hinta, asiakas, aikuinen
 - Kurssijärjestelmään on viety jaksotettu hinta sen mukaan, moneenko jaksoon kyseisessä palvelussa verkkokuntoutus on jaettu.

Etä- ja verkkokuntoutuksen hinta ja maksaminen 2/2

1. Palveluntuottaja laskuttaa verkkokuntoutuksen hinnan omaishoitajien kursseissa kolmessa erässä:

- Palveluntuottaja käyttää hintaliitteen mukaista verkkokuntoutuksen jaksotettua hintaa.
 - Ensimmäisen erän voi laskuttaa, kun verkkokuntoutusjaksosta on toteutunut 4 viikkoa
 - Toisen erän voi laskuttaa, kun verkkokuntoutusjaksoa on kulunut 8 viikkoa
 - Kolmannen erän voi laskuttaa, kun verkkokuntoutusjakso on kokonaisuudessaan (yhteensä 12 viikkoa, 3. jakson etäkuntoutuksessa) toteutunut.

2. Halutessaan palveluntuottaja voi laskuttaa verkkokuntoutuksen hinnan yhdessä erässä:

- Tällöin palveluntuottaja laskuttaa tarjotun verkkokuntoutuksen kokonaishinnan (kolme kertaa etäkuntoutus, jaksotettu hinta), kun asiakkaan verkkokuntoutusjakso on kokonaisuudessaan toteutunut.

Etä- ja verkkokuntoutuksen maksaminen kuntoutuksen keskeytyessä 1/2

Laskuttaminen kuntoutuksen keskeytyessä verkkokuntoutusjakson aikana:

- Jos asiakas keskeyttää omaishoitajien kurssin verkkokuntoutusjakson aikana, palveluntuottaja laskuttaa verkkokuntoutuksena toteutetun osuuden kustannukset sen mukaisesti, **kuinka suuri osuus verkkokuntoutuksesta on toteutunut** ennen kuntoutuksen keskeytymistä.
- Jos kyseessä on **ensimmäinen verkkokuntoutusjaksoa koskeva lasku**
 - palveluntuottaja arvioi, kuinka suuri osuus verkkokuntoutusjakson kokonaisuudesta on toteutunut ja laskuttaa tarjotusta verkkokuntoutuksen kokonaishinnasta toteutuneen kuntoutuksen osuuden.

Etä- ja verkkokuntoutuksen maksaminen kuntoutuksen keskeytyessä 2/2

- Jos palveluntuottaja on aiemmin laskuttanut esim. yhden erän verkkokuntoutusjakson kustannuksista, eli **kyseessä on 2. verkkokuntoutusjaksoa koskeva lasku**
 - palveluntuottaja arvioi, kuinka suuri osuus toisesta laskutettavasta verkkokuntoutusjaksosta on toteutunut ja laskuttaa verkkokuntoutuksen jaksotetusta hinnasta toteutuneen kuntoutuksen osuuden.
- Palveluntuottaja laskuttaa kuntoutuskustannukset toteutuneen kuntoutuksen mukaisesti. Palveluntuottajan tulee kirjata asiakkaan verkkokuntoutusjakson toteutuminen kuntoutuspalautteeseen ja antaa tarvittaessa Kelalle selvitys laskutusperusteesta.

Omaishoitajien kurssien arvonlisäverotukseen liittyen

- Palveluntuottaja on antanut hintatarjouksensa arvonlisäverottomana. Kela on ilmoittanut tarjousmateriaalissa, että se huomioi sopimuskaudella palveluntuottajan arvonlisäverovelvollisuudessa tai arvonlisäverokannassa tapahtuneet muutokset.
- Kelan näkemyksen mukaan omaishoitajien kuntoutuskurssit ovat lääkinnällisen kuntoutuksen palveluita, tämä huomioitu myös henkilöstön määrittelyssä.
- Se, että asiakas voi hakeutua kuntoutuspalveluun ilman lääkärinlausuntoa, ei Kelan käsityksen mukaan yksin ratkaise palvelun arvonlisäverokohtelua.
- Palveluntuottaja laskuttaa tarjottuun palveluun sisältyvän arvonlisäveron Kelalta, jos se katsoo olevansa tarjoamansa palvelun osalta arvonlisäverovelvollinen.
- Verohallinto vastaa arvonlisäverotusta koskevasta ohjeistuksesta. Palveluntuottaja voi kääntyä arvonlisäverokohtelun osalta Verohallinnon puoleen

Huomioitavaa laskutuksessa

- Kela ei suorita maksua, mikäli laskua ei ole toimitettu ja tehty laskutusohjeiden mukaisesti. Laskutusohjeiden mukaisen laskun tekeminen ja toimittaminen on palveluntuottajan vastuulla.
- Laskutusaika on 2 kk kunkin kuntoutusjakson päättymisestä
- Kuntoutuslaskuja ei voi toimittaa sähköpostitse
- Kuntoutuspalautteet ja laskut on tärkeä postittaa niille osoitettuun osoitteeseen
- Jos lasku postitetaan väärään osoitteeseen, se postitetaan Kelassa edelleen kuntoutusmaksuista vastaavaan yksikköön
 - Maksaminen voi viivästyä (ei Kelasta johtuva syy)
- Kuntoutustilitysten postitusosoitteet ja ohjeita laskutukseen löytyy osoitteesta www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut-ohjeita-palveluntuottajille-laskutus

Kuntoutuspalaute, palvelukuvauksen yleinen osa 5.6

- Laaditaan asiakkaan **viimeisen kuntoutusjakson päätyttyä**
- Kuntoutuspalaute toimitetaan asiakkaalle, Kelaan ja asiakkaan kanssa sovituille muille toimijoille (esim. hoitavalle taholle) **2 viikon kuluessa** varsinaisen kuntoutusjakson päättymisestä
- **Seurantapalaute** on palveluntuottajan laatima kirjallinen kooste palveluntuottajan toteuttamista seurantayhteydenotoista
 - lähetetään asiakkaalle.
 - lähetetään Kelaan, jos asiakkaan tilanne vaatii Kelan jatkotoimenpiteitä tai kuntoutumiseen liittyy jotain Kelalle tiedotettavaa.
- Osallistumistodistus kirjoitetaan **kaikille asiakkaille**.

Kuntoutuspalautteet

Kuntoutuspalautteet tulee postittaa osoitteeseen:

KELA

PL 10

00056 KELA

Kysymykset & vastaukset

Kysymys kurssien jakautumisesta palveluntuottajille

Kysymys:

Palvelukuvaus. Kohdennetaanko kurssit hyväksytyille palveluntuottajille sen mukaisesti, onko palveluntuottajalla kokemusta aikuisten / lasten kanssa toimimisesta. Jos palveluntuottajalla on kokemusta vain lasten kuntoutuksesta, asiantuntijuus kuntoutukseen, joka kohdentuu aikuista omaista hoitaviin ei ole paras mahdollinen. Sama koskee palveluntuottajia, joilla on kokemusta aikuisten kuntoutuksesta ja aloittaisivat mahdollisesti kurssitoiminnan omaishoitajille, joiden hoidettava on lapsi.

Vastaus:

Kurssien jakamisessa kohderyhmittäin huomioidaan aiempi toteuma määrää arvioitaessa ja sijainnin osalta maantieteellinen kattavuus. Palvelukuvauksen mukaisesti palveluntuottajalla on oltava valmius toteuttaa molempien kohderyhmien kuntoutusta.

Kysymys kutsukirjeen lähettämisen ajankohdasta

Kysymys:

Palveluntuottajan tehtävänä on lähettää kuntoutuspäätöksen saaneelle ennakkotietoa yleisen osana luku 5 mukaisesti. Arkisena haasteena kuitenkin on, että päätöksiä tulee harvakseltaan ja voi olla, että kurssia joudutaan siirtämään vajaan täytön vuoksi. Voisiko tämän kohdan määritellä niin, että ennakkotieto lähetetään viimeistään 5 viikkoa ennen tai välittömästi, mikäli kurssin toteutuminen on 5 viikon sisällä päätöksenteosta.

Vastaus:

Asiakashaastattelujen perusteella asiakkaat toivovat palveluntuottajan yhteydenottoa melko pian kuntoutuspäätöksen saapumisen jälkeen. 2 viikkoa on arvioitu olevan sopiva aika kutsukirjeen lähettämiseksi haastattelujen perusteella. Palveluntuottaja voi itse lisätä kutsukirjeeseen merkintöjä mm. mustutuksen kirjeen säilyttämisestä tai poikkeustilanteeseen liittyvää informaatiota kuntoutuksen toteutumiseen liittyen.

Yhteistyötapaamiset sopimuskauden aikana

- Kuntoutuspalvelujen ryhmän suunnittelijoilla on tavoitteena tiivistää yhteistyötä palveluntuottajien kanssa sopimuskauden aikana
- Tarkoituksena noin kerran vuodessa järjestää tapaaminen, johon osallistuvat Kelan suunnittelija ja vakuutuspiirin edustaja, sekä kyseisen kuntoutuspalvelun palveluntuottajat.
- Kutsut tapaamisiin tulevat sähköpostitse ja ennen tapaamista toivotaan aihe-ehdotuksia ja kysymyksiä, joita sitten tapaamisessa käsitellään.
- Alustavasti omaishoitajien kuntoutuskurssin osalta tapaamisen ajankohdaksi suunniteltu kevättä 2022.

Yhteydenotot omaishoitajien kuntoutuskursseihin liittyen

Kurssin palvelukuvaus, sisältö tai toteuttaminen

- kuntoutus_palvelukuvaukset@kela.fi

Kurssien siirtäminen, peruminen ja kohderyhmien muutokset

- Kuntoutuspalvelut_muutokset@kela.fi

Kuntoutuksen hyödyt ja tuloksellisuuden arviointi

- tulos@kela.fi

Kuntoutuskurssijärjestelmän ekstranet ja tunnistautuminen

- kuntoutus_jarjestelmat@kela.fi

Palveluntuottajat sopimuskauden aikaiset muutokset

- kuntoutus_sopimushallinta@kela.fi

Kiitos osallistumisesta!

Minna Rautiainen

Suunnittelija

Kela, etuuspalvelujen lakiyksikkö,
kuntoutuspalvelujen ryhmä

@Kelankuntoutus

Johanna Rouvinen

Suunnittelija

Kela, etuuspalvelujen lakiyksikkö,
kuntoutusryhmä

@RouvinenJohanna

Kati Salonpää

Suunnittelija

Kela, etuuspalvelujen lakiyksikkö,
kuntoutusryhmä

@KatiSalonpaa

Kela|Fpa